

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Foljet modale - Modalverben

Категорија на лекцијата: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni foljet können, müssen, wollen, sollen, dürfen dhe mögen, zgjedhimin e tyre të veçantë dhe rregullin që folja e dytë shkon në fund në paskajore.

Foljet modale - Modalverben

Përmbledhje e mësimit

Foljet modale nuk tregojnë një veprim, por **qëndrimin** e folësit ndaj veprimit: mundësinë, detyrimin, dëshirën ose lejen. Ato shoqërohen gjithmonë nga një folje e dytë, e cila qëndron **në fund të fjalisë, në paskajore**.

Çfarë do të mësoni?

- Kuptimin e gjashtë foljeve modale.
- Zgjedhimin e tyre të veçantë.
- Ndërtimin e fjalisë me foljen e dytë në fund.
- Format e sjellshme me *möchte*.

Kuptimi i foljeve modale

Folja	Kuptimi	Shembull	Shqip
können	mundësi, aftësi	<i>Ich kann schwimmen.</i>	Unë di të notoj.
müssen	detyrim	<i>Ich muss arbeiten.</i>	Unë duhet të punoj.
wollen	vullnet i fortë	<i>Ich will studieren.</i>	Unë dua të studioj.
sollen	detyrim nga dikush tjetër, këshillë	<i>Du sollst mehr lernen.</i>	Duhet të mësosh më shumë.
dürfen	leje	<i>Darf ich hereinkommen?</i>	A mund të hyj?
mögen	pëlqim	<i>Ich mag Kaffee.</i>	Më pëlqen kafeja.
möchte	dëshirë e sjellshme	<i>Ich möchte einen Tee.</i>	Do të doja një çaj.

Zgjedhimi

Foljet modale kanë një veçori: **veta e parë dhe e tretë njëjës janë të njëjta dhe pa mbaresë**.

Veta	können	müssen	wollen	sollen	dürfen	mögen	möchte
------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	--------

ich	kann	muss	will	soll	darf	mag	möchte
du	kannst	musst	willst	sollst	darfst	magst	möchtest
er/sie/es	kann	muss	will	soll	darf	mag	möchte
wir	können	müssen	wollen	sollen	dürfen	mögen	möchten
ihr	könnt	müsst	wollt	sollt	dürft	mögt	möchtet
sie/Sie	können	müssen	wollen	sollen	dürfen	mögen	möchten

Ndërtimi i fjalisë

Vendi 1	Vendi 2	Mesi	Fundi
Ich	muss	heute früh	aufstehen.
Am Montag	kann	ich nicht	kommen.
—	Darf	ich hier	rauchen?

Folja e dytë nuk merr kurrë mbaresë: ajo mbetet në **paskajore** dhe qëndron në fund.

Mohimi: müssen dhe dürfen

Forma	Kuptimi	Shqip
<i>Du musst nicht kommen.</i>	nuk është e nevojshme	Nuk je i detyruar të vish.
<i>Du darfst nicht kommen.</i>	ndalohet	Nuk të lejohet të vish.

Kujdes: ky dallim është thelbësor. *nicht müssen* do të thotë mungesë detyrimi, kurse *nicht dürfen* do të thotë ndalim.

Shembuj me përkthim

Gjermanisht: Kannst du mir bitte helfen?

Shqip: A mund të më ndihmosh, të lutem?

Gjermanisht: Wir möchten einen Tisch für zwei Personen reservieren.

Shqip: Do të donim të rezervonim një tavolinë për dy veta.

Gjermanisht: Hier darf man nicht parken.

Shqip: Këtu nuk lejohet të parkohet.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Ich kann zu schwimmen.</i>	Ich kann schwimmen.	pa zu pas modales

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Ich muss arbeiten heute.</i>	Ich muss heute arbeiten.	paskajorja shkon në fund
<i>Er kannt schwimmen.</i>	Er kann schwimmen.	veta e tretë pa mbaresë
<i>Du musst nicht rauchen</i> për ndalim	Du darfst nicht rauchen.	ndalimi kërkon <i>dürfen</i>
<i>Ich will einen Kaffee</i> në restorant	Ich möchte einen Kaffee.	<i>wollen</i> tingëllon i ashpër

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e ndërton të njëjtin kuptim me *mund të* dhe *duhet të* + lidhore, ku folja e dytë **zgjedhohet**: *Unë duhet të shkoj*. Gjermanishtja e lë foljen e dytë të pandryshuar dhe e dërgon në fund. Prandaj *duhet të shkoj* nuk përkthehet me dy folje të zgjedhuara.

Përmbledhje e shkurtër

- Gjashtë modale + *möchte*.
- Veta I dhe III njëjës janë të njëjta dhe pa mbaresë.
- Folja e dytë: paskajore, në fund, pa *zu*.
- nicht müssen* = pa detyrim; *nicht dürfen* = ndalim.

Këshilla praktike për ushtrime

- Shkruani pesë gjëra që *duhet*, *mund* dhe *doni* të bëni nesër.
- Ushtroni kërkesat e sjellshme me *können* dhe *möchten*; ato përdoren çdo ditë.
- Mësoni përmendsh çiftin *musst nicht* / *darfst nicht*.